

*До разової спеціалізованої вченої ради
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію Слюсаренко Катерини Русланівни
«Становлення нових напрямлень української юриспруденції»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08
«Право» за спеціальністю 081 – «Право»**

Актуальність теми обраної для дисертаційного дослідження Слюсаренко Катериною Русланівною, не викликає сумніву, оскільки враховуючи динамічний розвиток сучасного суспільства, що відзначається інноваційними технологіями, економічною глобалізацією, міжнародною співпрацею, правові системи та системи права національних держав стають об'єктом значущих перетворень. У світі глобалізації та інтеграції правова система України стикається з викликами та можливостями. Для ефективного розвитку української юриспруденції варто розглядати напрямки, в яких можливе подальше удосконалення правової науки в нашій державі. Ці перспективи повинні відповідати потребам життєдіяльності суспільства. До прикладу, нові цифрові технології та глобальні інформаційні мережі, вимагають фундаментальних змін у підходах та принципах захисту прав інтелектуальної власності. Все частіше на перший план виходять такі фундаментальні цінності, як людина, її життя, права та свободи, у зв'язку з цим формується новий напрям в правовій науці - біоюриспруденція.

Цими і багатьма іншими обставинами зумовлена актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації та їх новизна зумовлюються високим науковим ступенем. Структура дисертації складається із вступу, трьох розділів, нерозривно пов'язаних між собою, висновків та списку використаних джерел. Текст дисертації в повній мірі відповідає меті дослідження, а назва роботи відповідає її змісту. Обґрунтованість положень, сформульованих у науковій праці, підтверджується також всебічним аналізом літературних джерел юридичного, методологічного, філософського спрямувань з проблематики обраної теми. Достовірність наукових результатів забезпечується також застосуванням принципів наукового пізнання, методологічних підходів, філософських, загальнонаукових та спеціальних методів.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що робота є першим комплексним вітчизняним дослідженням, у якому розглядаються проблемні питання становлення основних напрямків української юриспруденції.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження, зокрема:

у перше:

- зазначено, що процес приватизації космічної діяльності потребує від сучасної юриспруденції розробки та впровадження ефективних механізмів регулювання діяльності приватних компаній у космосі з метою забезпечення безпеки, відповідності міжнародним нормам та принципам космічного права;

- зазначено що в сфері біоюриспруденції формуються самостійні напрями розвитку біоправа, а саме: соматологія, танатологія, перинатологія;

- запропоновано ідею створення ювенальних судів, де неповнолітній розглядається як суб'єкт реабілітації, спрямованої на запобігання повторним порушенням закону;

- доведено, що екологічна безпека як напрям є не тільки складовою екологічної політики, але й складовою системи національної безпеки, що потребує ретельної правової бази та інші положення.

удосконалено:

- на підставі аналізу реалій сьогодення розуміння впливу інновацій на усю сферу права, що утворюють нові можливості та виклики, які потребують уважного аналізу та адаптації законодавства до швидкоплинних умов;

- заходи, які необхідно здійснити задля зміцнення міжнародного співробітництва у сфері адаптації до глобальних правових стандартів;

- розуміння перспектив для подальшого розвитку альтернативних методів врегулювання спорів, що базуються на інноваційних практиках та інші положення.

Авторка правильно зазначає, що узявши до уваги активний розвиток сучасного суспільства, дослідження теоретико-методологічних основ юриспруденції виходить за рамки звичайного аналізу законів і правових норм. Національна правова система не може існувати окремо від світових тенденцій, міжнародних стандартів. Сучасна юриспруденція потребує глибокого та всебічного розуміння принципів існування та функціонування правової системи в умовах складних викликів та трансформацій. Доречно виділені ключові напрями розвитку сучасної юриспруденції, що вимагають детального вивчення та удосконалення, такі як кібербезпека, космічне, екологічне, ювенальне та біоправо, адвокатологія, інноваційність та ефективність альтернативних методів врегулювання спорів .

Заслуговує на увагу здійснений авторкою аналіз сучасних викликів та перспектив розвитку української юриспруденції, а саме в контексті адаптації правової системи України до європейського правового простору.

За таких обставин, дисертація К. Р. Слюсаренко певною мірою заповнює науковий вакуум і, безумовно, представляє науковий інтерес.

Однак, робота не позбавлена певних зауважень та рекомендацій формального та змістовного характеру, а саме:

1. Доцільним є в межах підрозділу 2.5 «Інноваційність в альтернативних методах врегулювання спорів як новий напрям в українській юриспруденції» проаналізувати Закон України «Про медіацію».

2. Вважаємо доречним, автору було б доповнити підрозділ 2.4 «Теоретичні та практичні аспекти розвитку адвокатології як науки в українській юриспруденції» прикладами європейських стандартів адвокатської діяльності та можливості використання їх досвіду в українській правовій сфері.

Усі зауваження носять виключно рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку даного наукового дослідження.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що дисертаційне дослідження носить завершений характер, з досягненням мети і виконанням завдань визначених у представленій роботі. Зокрема, рецензентом у дисертації здобувача не було виявлено положень, що свідчили б про наявність порушень академічної доброчесності, наявності фабрикації та /або академічного плагіату, з чого можна зробити висновок, що робота є самостійним здобутком автора та містить наукові положення та пропозиції, що виносяться до захисту вперше, мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що отримали достатню апробацію, зокрема, основні положення дисертації було викладено у 5 наукових публікацій, з них 4 статті в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України. Додатково положення дослідження відображено в 1 опублікованих тезах виступу на міжнародній науково-практичній конференції. Водночас, підсумовуючи викладене можна стверджувати, що робота повністю відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертацій,

затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами), та пп.5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка Слюсаренко Катерина Русланівна заслуговує присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальної теорії права та держави

Національного університету

«Одеська юридична академія»

Руслана ДУДНИК